

การศึกษาพฤติกรรมการดื่มสุรา สภาพแวดล้อมทาง ครอบครัวและสังคม ผลกระทบจากการดื่มสุราและ เจตคติต่อการดื่มสุราของผู้ป่วยสุรา

สุกมา แสงเดือนฉาย วท.ม.
สถาบันธัญญารักษ์

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาลักษณะของผู้ป่วยที่เข้ารับการบำบัดรักษา ในสถานบำบัด ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการดื่มสุราและเจตคติต่อการดื่มสุราและเปรียบเทียบพฤติกรรมการดื่มสุรา สภาพแวดล้อมทางครอบครัวและสังคม ผลกระทบจากการดื่มสุรา และเจตคติต่อการดื่มสุราของผู้เสพและผู้ติดสุรา กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ป่วยสุราที่เข้ารับการบำบัดรักษาทั้งผู้ป่วยในและผู้ป่วยนอก ในสถาบันธัญญารักษ์และศูนย์บำบัดรักษา ยาเสพติดภูมิภาค ทั้ง 5 แห่ง จำนวน 461 คน คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง เก็บรวบรวมข้อมูลระหว่างเดือนพฤษภาคมถึงเดือนสิงหาคม 2547 โดยใช้แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ ตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาโดยผู้ทรงคุณวุฒิและหาค่าความเที่ยงตรงโดย Cronbach's Alpha ได้เท่ากับ 0.78 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและค่าไคสแควร์ ผลการวิจัยพบว่า ประชากรของผู้ป่วยสุราส่วนใหญ่เป็นเพศชาย สถานภาพสมรสและอยู่ด้วยกัน มีการศึกษาระดับประถมศึกษา อาชีพกรรมกร/งานรับจ้าง มีรายได้น้อยกว่า 5,000 บาท/เดือน ในกลุ่มผู้เสพ พบว่า มีอายุระหว่าง 35-44 ปี มีการศึกษาระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา ตอนปลาย/ปวช. อาชีพกรรมกร/งานรับจ้าง มีรายได้น้อยกว่า 5,000 บาท/เดือน ส่วนในกลุ่มผู้ติด พบว่า มีอายุระหว่าง 35-44 ปี มีการศึกษาระดับประถมศึกษา อาชีพกรรมกร/งานรับจ้าง มีรายได้น้อยกว่า 5,000 บาท/เดือน การเปรียบเทียบพฤติกรรมการดื่มระหว่างผู้เสพและผู้ติดสุรา พบว่า มีพฤติกรรมการดื่มสุราด้านเหตุผลการดื่มอย่างต่อเนื่อง จำนวนเวลา ช่วงเวลา การดื่ม ปริมาณการดื่ม/วัน ความถี่ของการดื่ม ชนิดของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ลักษณะการดื่ม เหตุผลของการหยุดดื่มและพฤติกรรมขณะดื่มเหล้าระหว่างผู้เสพและผู้ติดสุรา มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05โดยทั้งผู้เสพสุราและผู้ติดสุราให้เหตุผลของการดื่มเหมือนกันคือความสนุกสนานสังสรรค์ และไม่ได้คิดว่าจะดื่มจนติด แต่เมื่อดื่มไประยะ

หนึ่งจึงเริ่มรู้สึกว่าจะต้องดื่มอย่างต่อเนื่องและใช้เวลาดื่มนานมากขึ้นโดยพฤติกรรมการดื่มสุราของผู้เสพพบว่านิยมดื่มเหล้าสีวันละน้อยกว่า 1 ขวดกลม ดื่มแบบเพียวๆ ดื่มวันละ 1-2 ชั่วโมง โดยชอบดื่มกับเพื่อนๆ และจะหยุดดื่มเมื่อดื่มได้ปริมาณที่กำหนด ส่วนผู้ติดสุรานิยมดื่มเหล้าขาว ปริมาณวันละน้อยกว่า 1 ขวดกลม เช่นเดียวกับผู้เสพแต่มีจำนวนของผู้ดื่ม 1-3 ขวดมากกว่ากลุ่มผู้เสพ (ร้อยละ 23.6) ใช้เวลาในการดื่มวันละ 3-4 ชั่วโมงและมีร้อยละ 19.4 ที่ดื่มวันละ 7 ชั่วโมงขึ้นไป ผู้ติดสุรานิยมดื่มคนเดียวแบบเพียวๆ ที่บ้าน จะหยุดดื่มเมื่อเมาจนหลับไป ส่วนการถอนยาเมื่อต้องการลดปริมาณการดื่มเหล้าในกลุ่มผู้ติดและกลุ่มผู้เสพมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผู้ติดจะมีอาการรุนแรงมากกว่าผู้เสพจึงเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ต้องกลับไปดื่มต่อเนื่อง สำหรับอาการเจ็บป่วยที่พบมากในกลุ่มผู้เสพคือ กล้ามเนื้อแขนขาอ่อนแรง ชาปลายมือปลายเท้า เป็นตะคริว ส่วนผู้ติดจะมีอาการความจำเสื่อม จำอะไรไม่ค่อยได้ และมีการตัดสินใจช้า สภาพแวดล้อมทางครอบครัวและสังคม พบว่าการดื่มสุราในร้านจำหน่ายสุราในชุมชน การดื่มสุราโดยการลงบัญชีของผู้เสพและผู้ติดสุรามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผู้ติดสุราสามารถดื่มสุราโดยระบบเงินเชื่อได้บ่อยครั้งและนิยมดื่มในร้านจำหน่ายสุราในชุมชนระดับมาก ส่วนผู้เสพสุรานิยมดื่มสุราในร้านจำหน่ายสุราระดับปานกลาง และสามารถใช้จ่ายเงินเชื่อได้เพียงบางครั้ง ส่วนจำนวนร้านจำหน่ายสุราใกล้บ้าน และจำนวนสื่อโฆษณาชี้ชวนให้ดื่มสุราในชุมชนระหว่างกลุ่มผู้เสพและผู้ติดสุรา ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนเจตคติที่มีต่อการดื่มสุราระหว่างผู้เสพและผู้ติดสุรา พบว่าไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการดื่มสุรา และเจตคติต่อการดื่มสุราของผู้ป่วยสุราพบว่า สาเหตุการดื่มสุรา ช่วงเวลารับประทานอาหารกับการดื่มสุรามีความสัมพันธ์กับเจตคติต่อการดื่มสุราอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนความถี่ของการดื่มสุรา พฤติกรรมขณะดื่มสุรา พฤติกรรมภายหลังการดื่มสุรา และเหตุผลของการดื่มสุราอย่างต่อเนื่องไม่มีความสัมพันธ์กับเจตคติต่อการดื่มสุราอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกจากนี้ยังพบว่าพฤติกรรมการดื่มสุรามีแนวโน้มพบมากขึ้นในกลุ่มอายุน้อยลงและในเพศหญิง ดังนั้นรัฐบาลควรมีนโยบายและมาตรการทางกฎหมายควบคุมการผลิตและจำหน่ายสุราให้เข้มงวดขึ้น สำหรับสถานบำบัดรักษาควรมีการดำเนินการเชิงรุก โดยมีการรณรงค์ค้นหาผู้เสพเพื่อเข้ารับการบำบัดก่อนจะกลายเป็นผู้ติดสุรา

คำสำคัญ: พฤติกรรมการดื่มสุรา, สภาพแวดล้อมทางครอบครัว และสังคม, ผลกระทบจากการดื่มสุรา, เจตคติต่อการดื่มสุรา, ผู้ป่วยสุรา